

تاثیر رنگ در پوشش عفیفانه

علی محمودی عالمی^۱، فاطمه عطائی نژاد^{۲*}

^۱ - استادیار گروه هنر دانشگاه مارلیک نوشهر

^۲ - کارشناسی ارشد طراحی پارچه و لباس دانشگاه مارلیک نوشهر

*^۲ Email: alimahmodialamai@yahoo.com^۱, yeganesp@gmail.com

چکیده

رنگ یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار در روابط اجتماعی و زندگی هر انسان است و در نحوه پوشش افراد تاثیر بسزایی دارد که هماهنگی و تناسب آن با طرح لباس شکل اندام و چهره و حالات و گرایش‌های افراد استانداردهای پوشش آنها موثر و در نتیجه هویت بخشی و بالا بردن حس اعتماد به نفس در آنان می‌انجامد ارتباطات اجتماعی هر فرد با رنگ تنها با حس بینایی نمیباشد و در علم روانشناسی رنگ مملو از نیروهای خارق العاده بر روی ادراک انسان اثر گذار است و می‌توان ادعا کرد بسیاری از پوشاک و البسه تولید دست انسان است رنگ در تمامی ادوار همواره توجه و اهمیت خاصی دارد و شناسه اصلی هر دورانی می‌باشد بنابراین آگاهی از سبک پوشش استفاده از و تحلیل رنگ‌ها آنها را شناسایی و با رنگ‌های خاص و طرح‌های مناسب برای اندام مختلف قرار دارد و باید از بعد روانشناسی سلامت روح و روان افراد تطبیق داد و این رنگ لباس‌ها روی روان افراد اطراف ما تاثیر گذار است و تاثیرات طرح طرح و رنگ موضوعی ساده انگارانه و بی‌اهمیت نیست در اسلام هیچ رنگی به خودی خود مشکل ندارد و بعضی رنگها که نباید انسان را انگشت نما کند استفاده کرد و در قرآن بارها به رنگ‌های مختلفی اشاره شده است روایات متعددی در این زمینه غالباً استفاده از پوشش‌های سیاه را نهی کردند رعایت شئون اجتماعی اسلام و عرف مذهبی ایجاب می‌کند که فرد از پوشیدن لباس‌های رنگی که سبک و زننده به حساب آید دوری کنند و برای هر جایی پوشش داشته باشد و لباس‌های زیبا و زننده را در انظار عمومی تن نکند. اگر چه رعایت حجاب، از یک سو به مردان کمک می‌کند که به طور ناخواسته و خارج از چارچوبها احساسات آنان هزینه نشود، اما بیش از آن به خانم‌ها کمک می‌کند که به طور ناخواسته و خارج از چارچوبها وسیله لذت انگاری قرار نگیرند و احترام آنان خدشه دار نگردد. تردیدی نیست که برخی از رنگ‌ها دیده‌ها را خیره می‌سازد، و پاره‌ای دیگر نگاه‌ها را از خود می‌راند و دور می‌سازد. پوشش کامل، آن نوع پوششی است که چشم بیگانه را کمتر متوجه خود کند؛ یعنی لباسی که برجستگی‌های اندام زن را نشان ندهد و اسباب تحریک شهوت مردان را فراهم نکند به تعبیر رهبر معظم انقلاب، چادر با وجود شرایط دیگر، کامل‌ترین پوشش است.

واژگان کلیدی: رنگ، عفاف، پوشش، رنگ اصلی، روانشناسی رنگ

پیشگفتار:

در روانشناسی نوین رنگها یکی از معیارهای سنجش شخصیت به شمار می‌رود چرا که هر رنگی باعث تاثیر خاص روحی و جسمی در این موضوع با توجه به پیشرفت های دو دانش فیزیولوژی و روان شناسی فرد شده و نشانگر وضعیت روانی و جسمانی وی می باشد رنگ های مختلف سخن به میان آمده است رنگ در قرآن کریم هم به شکل توصیفی و هم به اثبات رسیده است. در قرآن کریم نیز از ای وجود دارد و کاربرد اصلی رنگ در تشریح قدرت آفرینش پروردگار بوده است. در قرآن از رنگ های آبی، زرد، قرمز، سیاه و استعاره سفید یاد شده است و تاثیر آنها بر انسان به طور مستقیم یا غیر مستقیم بیان شده است. اما رنگ سبز زیباترین رنگی است که ۹ بار در قرآن مطرح شده است و قرآن مجید عنایت ویژه ای به این رنگ دارد؛ در چند آیه به بساط بهشتیان و لباس های ابریشمی و حریر های سبز رنگ آنان اشاره شده است. همچنین رنگ گیاهان سبز هم چند بار در قرآن تکرار شده است. (معصومه قهرمان پور)

مقدمه:

در تمامی اشکال و ارتباطات غیر کلامی، رنگ یکی از سریع ترین روشهای انتقال پیام ها و معانی است که به عنوان زبان دیداری احساسات ما را بیان می دارد و در تمامی محیط های کار و زندگی صاحب کاربردی وسیع می باشد. برای جلوگیری از آسیبهای ناشی از چگونگی پوشش در محیطهای مختلف وجود کارشناسان طراحان لباس در تمامی موارد مانند اجتماع و محیط اداری و آموزشی و غیره نیاز است برای مثال محیطهای آموزشی از جمله مهم ترین محیط کاری محسوب می شوند که مستثنا از این تاثیر پذیری نیستند و از آنجا که نوع ارتباط کودکان به دلیل سطح پایین قدرت تحلیل منطقی بیشتر به صورت کلامی و بیداری است، به نظر میرسد استفاده از رنگ های مطلوب و مناسب در محیط آموزشی در مقاطع پایین تر تحصیلی از اهمیت خاصی برخوردار است زیرا دانش آموزان خصوصاً در دوره ابتدایی اغلب به دنبال جاذبه های ظاهری هستند و احساس آنها بر منطقتشان غلبه دارد. (فاطمه احمدی-زهره پاسبان موسوی آباد-۱۳۹۵)

تاریخچه

اولین رنگ پیدا شده آبی آسمانی و بعد، آبی دریا و پس از آن رنگ سبز گیاهان بود. بعد کره خاکی با رنگ های بسیار حیوانات رنگین شد. تازه در در آن زمان بود که آدمی پا به این کره خاکی گذاشت. به این ترتیب می توان با جرأت گفت که رنگ پیش از آفرینش بشر وجود داشته؛ زیرا هنگامی که انسان از بهشت رانده شد و پا به زمین گذاشت در اطراف خود زمین آسمان ماه و خورشید، ستارگان، گیاهان و... را دیدی که با رنگ های متفاوت و منظم زیبایی خاصی داشتند؛ پس میتوان باور داشت کهن به معنای زندگی است که علاوه بر این همه نشانه های رنگی، باز هم خداوند در قرآن کریم، ۲۶ آیه را مستقیماً به این مقوله اختصاص داده است.

رنگ عبارت است از نوری که به سطح اشیا تابیده و به چشم منعکس می گردد رنگ را می توان پدیده شناختی دانست، اثر پذیری ما از طول موج های گوناگون ادراک رنگ را پدید می آورد از نظر علمی رنگ امواجی از نور است که به کمک حس بینایی تشخیص داده می شود روانشناسان به گونه ای متفاوت از دیگر گروه ها رنگ را ارزیابی می کنند آنها رنگ را یک محرک یا عامل هیجان برانگیز محیطی می دانند. آنان باور دارند که اگر رنگ های منطقی و هدفمند انتخاب شود رفتار دلخواهی را در فرد پدید خواهد آورد رنگ زمانهای پیش از تاریخ به عنوان آمل شفابخش مورد استفاده قرار می گرفته است این رنگها در مقادیر زیاد یا کم به جادوگر احساسات تبدیل می شود. به فرد خسته نیروی مضاعف می بخشد و تنش و التهاب را فرو می نشاند. (بهزاد صیفی-پریسا احدی -۱۳۹۵)

طبقه بندی رنگ ها

رنگ ها بر اساس اصلی و ترکیبی بودن، تضاد تیره یا روشن بودن، سرد یا گرم بودن هماهنگ و مکمل و کمکی بودن و همچنین بر اساس طیف هارمونی و کنتراست می توان تقسیم بندی کرد.

رنگ اصلی و فرعی: رنگ اصلی رنگی است که آن را نتوان از ترکیب رنگ های دیگر نتوان به دست آورد بر اساس تئوری رنگ، رنگ های اصلی عبارتند از زرد و قرمز و آبی رنگهای ترکیبی (فرعی) از ترکیب رنگ های اصلی یا گروهی از رنگ ها به وجود می آید مانند: صورتی، لیموی، نارنجی، بنفش و... (بهزاد صیفی-پریسا احدی- ۱۳۹۵)

ماهیت رنگ

وقتی از رنگ سخن به میان می آید همه ما تصوراتی از آن خواهیم داشت و بلافاصله رنگهایی در نظرمان جلوه گر می شود. مثل قرمز، زرد، آبی و غیره. با شنیدن کلمه رنگ عناصر رنگین از طبیعت و جهان پیرامون را به خاطر می آوریم مانند انواع گل های رنگین یا وسایل و اشیایی که رنگین هستند و ما با آنها سروکار داریم. نور به عنوان مهمترین عامل در تشخیص و دیدن رنگ همیشه مورد توجه بوده است چرا که بدون نور رنگ ها دیده نمی شوند و شکل ها قابل تشخیص نیستند. دقیق ترین تعریف علمی این است که رنگ یک انعکاس مرئی است که در اثر عبور یا انتشار یا بازتاب ترکیب و رنگها توسط اشیا به وجود می آید. در در واقع رنگ به کیفیتی گفته می شود که با آن میتوانیم اسمی برای آنچه در طی می بینیم بگذاریم. یوهانس از آموزگاران بزرگ هنر رنگ در عصر جدید می گوید: «رنگ زندگی است، زیرا دنیای بدون رنگ به نظر ما همچون مرده است. همانطور که شعله، نور ایجاد می کند، همانطور هم نور رنگ را به وجود می آورد. رنگ ها بچه های نور و نور مادر آن هاست.» (عربیان؛ ۱۹۱۳۸۷) با این تعریف مختصر از رنگ وارد قسمتی از دنیای گسترده آن می شویم. (فاطمه احمدی-زهره پاسبان موسوی آباد۱۳۹۵)

نقش و اهمیت رنگ ها در زندگی

اهمیت پدیده رنگ در زندگی بشر به اندازه ای است که امروزه برای همه افراد غیر ممکن است جهان بدون رنگ تصور کنند چرا که پدیده ای است که همه جا حضور دارد و نقش بازی می کند و در نگاهی شاید بتوان گفت تمام ارتباطات به کمک رنگ ها انجام میشود. علاوه بر این رنگ ها نقش مهمی در زندگی عاطفی و معنوی ما ایفا می کنند. انسانهای اولیه کلبه های محقر خود را با انواع رنگ ها آراسته و همچنین وسایل مورد نیاز و تجهیزات و لباس ها و غیره را با آن تزیین می کردند. انسان در تمام دوران با رنگ سر و کار داشته و به نحو شایسته ای به آن توجه داشته و رموز آن را شناخته و از رنگ استفاده نموده است. رنگ ها در زمینه های مختلف زندگی افراد، تاثیر به سزایی دارند و ایجاد شادی، نشاط، تحرک و حتی احساس سرما و گرما و یا کسالت و دل مردگی در انسان از جمله این تاثیر گذاری ها محسوب میشود تا جایی که میتوان گفت رنگ های انتخابی با توجه به همین اثربخشی است که متخصصان علم روانشناسی و حتی سایر علوم مانند مدیریت و جامعه هر فرد، می تواند معرف شخصیت باشد شناسی توجه خود را به این مسئله معطوف داشته اند اما این موضوع جدیدی نیست بلکه بیش از ۱۴۰۰ سال پیش، قران مجید این مسئله را یا در دستور کار دانشمندان و کارشناسان علوم مختلف قرار گرفته مورد توجه همچون بسیاری از دیگر موضوعات علمی که در سالهای اخیر کشف «وَمَا ذَرَأْتُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ، إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ.» و : قرار داده است. برای مثال در آیه ۱۳ سوره نحل خداوند می فرماید آنچه رنگارنگ در زمین برای شما آفرید، همانا در این نشانه ای است برای گروهی که (خداوند و نعمت هایش را) یاد آورد می شوند. از این دیدگاه قران مجید، رنگ و لون های آن، نشانه های هستند از وجود ذات باری تعالی برای کسانی که نعمت ها و آیت های خداوند را یاد آورد می شوند و به آنها می اندیشند و اینگونه پدیده ها را سر سری نمی گیرند. بدیهی است هرگاه رنگ ها این قدرت را داشته باشند که روحیه انسان را تحت تاثیر خود قرار داده و در آن تحول ایجاد نمایند، مسلماً می توانند به طور مستقیم یا غیر مستقیم، در راندمان کار و فعالیت روزانه نیز موثر واقع شوند. از

طرف دیگر انسان در زندگی کنونی روزمره، صنعتی و مدرن خود بسیار به عامل زیبایی نیاز دارد. بی شک یکی از مهمترین عوامل ایجاد زیبایی عنصر رنگ است که تنوع لطافت و زیبایی، کافی را به زندگی می بخشد. به طور کلی میتوان گفت رنگ ها نیروها و انرژی های درخشنده ای هستند که چه آگاه و چه ناخودآگاه روی ما اثر مثبت و منفی خواهد داشت و اثرات رنگ ها نباید تنها از لحاظ بصری در نظر گرفته شوند. امروزه از یافته های علم روانشناسی رنگ ها در زمینه های مختلفی مانند محیط های مختلف کاری، طراحی دکوراسیون، طراحی سایت، انواع تبلیغات، درمان ... استفاده های فراوانی میشود. با انتخاب ناصحیح رنگ در مکان خود و به کارگیری نادرست آن در محیط های انسانی صدمات روحی شدیدی بر انسان ها وارد خواهد آمد. طبق تحقیقات جامعه شناسی در نهایت رنگ ها نه تنها افراد را تحت تاثیر خود قرار می دهند، بلکه منجر به پیشرفت یا رکود یک جامعه می شوند (علی اکبرزاده ۱۳۷۵: ۱۹). (فاطمه احمدی-زهره پاسبان موسوی آباد-۱۳۹۵)

رنگ و روانشناسی رنگ

موضوع روانشناسی رنگ ها، تاثیر رنگ ها بر احساسات مردم است. هر رنگ بخش متفاوتی است مغز را تحریک میکند. بدون شک اهمیت دادن به رنگ ها همگام طراحی یک فضای خلاق یا روحیه بخشی به فضاها بسیار با ارزش است (بهزاد صیفی-پریسا احدی -۱۳۹۵)

ردیف	رنگ	سمبل	عواقب
۱	قرمز	-بینی خوش - و صمیمیت گرمی -خطر- شهوت انرژی-قدرت	می تواند پرخاشگر به نظر برسد ممکن است بیش از حد انرژی زا کوررنگی قرمز باشد و موجب سردرد شود درمیان افراد کور رنگ، یا سبز بسیار رایج است.
۲	صورتی	جوانی -زنانگی -عشق	ممکن است بیش از حد خام و بچه گانه به نظر می رسد یا سمبل ضعف و بی تجربگی باشد
۳	نارنجی	اعتماد -صمیمیت -واستحکام پایداری	ممکن است خواستار توجه به نظر آید و اتاقهای تاریک کوچک تر به نظر آید
۴	زرد	رشد -شادی -معنویت -روحانیت	زرد قم و اندوه عاطفی را تقویت می کند تواند سمبل بزدلی ریاکاری و فریب کاری باشد
۵	سبز	رشد -زندگی -امنیت تعادل -سکوت -انرژی -طبیعت موفقیت -	می تواند سمبل بخل و حسادت نیز باشد
۶	آبی	به -خلاقیت -وفاداری و صداقت -آرامش -سکوت آمدن وجود متفکر ذهنی	آبی ممکن است سرد و ناخوشایند به نظر می رسد و میتواند سمبل افسردگی ناراحتی باشد اشتها را سرکوب می کند
۷	بنفش	معنویت -خلاقیت -شادی	بنفش تواند سمبل شرارت و ظلم و ستم مرگ و تکبر باشد

چندان محرک ذهنی نیست و شاید کسل کننده و کثیف به نظر برسد	کاربردی - پایداری - امنیت	قهوه ای	۸
خاکستری ممکن است کسل کننده و ملال آور به نظر می رسد و همچنین سمبل پیری و ناراحتی است	فراست و هوش - پردازی نو	خاکستری	۹
سفید ممکن است سرد و بی روح بی حاصل به نظر می رسد سفید در فرهنگ شرق نماد مرگ است	بی‌آلایشی - آرامش خلوص - بیگناهی - طهارت	سفید	۱۰
سیاه موجب افسردگی کسالت احساس ترس ناراحتی و خش و ندامت و پریشانی شود مشکی در فرهنگ غرب نماد مرگ است	قدرت - درام - بیقاعدگی - کمال	سیاه	۱۱

مفهوم شناسی عفاف

از جمله واژه های کلیدی در بحث پوشش اسلامی عبارت است از حجاب از نظر لغوی و اصطلاحی و پوشش شفاف و حیات تولد یا خودنمایی

حجاب: واژه های عربی به معانی متعددی؛ از جمله پوشش، وسیله پوشیدن، حائل و... این منظور، حجاب را چنین معنا کرده است: «حجاب به معنای پوشش است. زن محجوبه؛ یعنی زنی که به وسیله ای پوشیده شده است. همچنین حجاب نامی است برای آنچه بدن خود را می پوشانند. روی بند، برقع، چادری که زنان را سر تا پای خود را پوشانند. (عمید، ۱۳۷۴، ج ۱، ص ۱۳۴)

واژه حجاب در قرآن و حدیث نیز با عنایت به همین معنای لغوی به کار رفته و معنای خاص پیدا نکرده است؛ از جمله: «و من بیننا و بینک حجاب» فصلت آیه ۵. امیر مومنان علی (ع) نیز می فرماید «بینکم و بین الموعظه حجاب من الغره». (نهج البلاغه، حکمت ۲۸۲)

معنای اصطلاحی این واژه نیز تا حدودی متناسب با معنای لغوی آن است. البته این واژه در علوم مختلف به کار رفته، اما در اینجا کاربرد فقهی آن مد نظر است. مولف کتاب معارف و معاریف آن را پوشش، روگیری، ستر و عفاف دانسته است و در اصطلاح شرع، آن را پوشیدن زن، خویشتن را از مردم نامحرم دانسته که از دستورات موکد شرع مقدس اسلام و از ضروریات و بدیهیات ایندین و همه ادیان آسمانی است (حسینی دشتی، ۱۳۸۵، ج ۲، صص ۸۴۵-۸۴۶) (انسیه ماهینی-عبدلحسین خسروپناه-۱۳۸۸)

عفاف در سطوح ارتباطات انسانی

زندگی هر انسانی متشکل از ارتباطات انسانی در سطوح درون فردی، میان فردی، گروهی و جمعی است که فرد با تنظیم این ارتباط ها، به منظومه ای از ارتباطات انسانی در فرهنگ زندگی خود می رسد، ارتباطات انسانی بر اساس (صوتی، تصویری، نوشتاری)، محتوا) اطلاعات، اخبار، ابراز احساسات، آموزش، تبلیغ، چگونگی (دو سویگی، یک سویگی)، کیفیت و کمیت، سرعت انتقال، میزان هزینه،

دسترس پذیری، فاصله و بسیاری از مقولات دیگر قابل طبقه بندی هستند. همچنین بر اساس کلام نیز ارتباط کلامی و غیر کلامی تقسیم می‌شود.

در ارتباطات انسانی، ارتباط عقیفانه را از جهت «حق الناس» میتوان بررسی کرد اگر بی عفتی که در رفتارهای متهورانه و اغواگرانه ای همچون بدحجابی، نشر مفاسد اخلاقی و تجاوز به عفت بروز می کند موجب انحراف در مسیر رشد و تعالی انسان ها شود؛ ۲. آرامش و نشاط جامعه را در طولانی مدت خدشه دار کند؛ ۳. تزلزل در خانواده و افزایش طلاق شود؛ ۴. اقتصاد خانواده و جامعه را با بحران روبرو کند؛ ۵- تضعیف ایمان مردم شود و ... بنابراین کسانی که در جامعه و گروه های اجتماعی بی عفتی می کنند مرتکب حق الناس شده و گناهان ها تعرض به حریم افراد است. (سید عبدالرسول علم الهدی-۱۳۹۸)

نشانه شناسی عفاف در جامعه اسلامی

همانطور که آمد عفاف در معنای دینی، قلب عقل بر احساسات و شهوات انسان در فکر، و پرهیز از هرگونه معصیت و خطایی در عمل و توجه به کرامت انسان در ارتباط با دیگران محرم و نامحرم است. این هنجار دینی اگر در جامعه اسلامی حاکم شود، ارتباطات انسانی پدیدار متفاوتی از عدم وجود آن خواهد داشت که این مقاله سعی در توضیح و تفسیر پدیدار در کنش ها و نشانه ها داشتیم. در یک نگاه کلی، گستره عفاف به گستردگی نه تنها اعمال و کردار انسان بلکه در تفکر و بینش او نیز هست؛ از این رو موضوع کلی عفاف در همه سطوح زندگی انسان جاری است. عفاف در امور اجتماعی همچون عفاف در لباس، نگاه، گفتار، مقام، مال، خندیدن، زینت، کار؛ و عفاف در خانه و خانواده مثل عفاف در حسن معاشرت زوجین (که لذت شهوت جنسی ایشان را بر مدار کرامت انسان قرار می دهد)، حفظ حریم ها، رعایت حقوق متقابل، عفاف در سطح فردی مثل خلوت، نیت، تفکر، مشارطه در دوری از گناه و سوءظن، پرهیز از بیکاری و تنبلی، غفلت، خواب و خوراکی. البته گاهی هم یک حکم در هر سه عرصه اجتماعی، خانوادگی و فردی است که زمینه ساز باروری عفت می شود. پس دایره عفت در زندگی بشر به وسعت دایره زندگی فردی، اجتماعی و کلیه تعاملات فکری و رفتاری انسان است.

ارتباط عقیفانه، گونه ای از ارتباط انسانی است که در این ارتباط پیامی که موجب تحریک شهوت جنسی شود مگر در چارچوب شرع، وجود ندارد. اگر ارتباط عقیفانه را در سطح میان فردی در نظر بگیریم، در این ارتباط طرفین ارتباط با با در نظر گرفتن کرامت انسانی یکدیگر از هرگونه پیامی که معنای از شهوت جنسی را بر انگیزاند و موجب تحریک شهوت جنسی شود مگر در چارچوب دین، پرهیز کرده و این ارتباط مقوم شخصیت و احترام طرفین خواهد بود. در ارتباط زناشویی هم ارتباط عفاف گونه به معنای رابطه جنسی بین دو انسان وجود خواهد داشت چنانکه دستورات دینی در مورد رابطه زناشویی وجود دارد. بنابراین «ارتباط عقیفانه فراگرد ارسال پیام بین فرستنده و گیرنده بر اساس کرامت انسانی است به گونه ای که معنایی است شهوت که موجب تحریک شهوت جنسی شود، در دوسویه ارتباط مگر در چارچوب دستورات دین برانگیخته نشده و به وجود نیامده باشد.» با توجه به این تعریف، مفهوم عفاف در ارتباطات با دو عنصر (کلام و رفتار) و معنا گره خورده و اگر بخواهیم این تعریف را خلاصه تر بیان کنیم: حاکمیت عفاف در ارتباطات انسانی سبب عدم ارسال و دریافت پیام شهوت انگیز مگر در چارچوب ارزش ها و هنجارهای دینی می شود. تعریف ارتباطی از عفاف

موجب فهم جاری شدن آموزه‌های اسلامی عفاف در همه سطوح ارتباطات انسانی خواهد شد. همچنین روابط این سطوح با یکدیگر نیز به صورت روابط معنایی و نشانه‌ای قابل شناسایی می‌شود، مثلاً وقتی عفاف بر رفتارها و گفتارهای افراد حاکم باشد، حریم‌های شخصی حفظ شده و امنیت روانی کسی خدشه دار نمی‌شود.

مجموعه دستورات دین اسلام در مورد عفاف، نظام ارتباط عقیفانه را در زندگی فردی و اجتماعی انسان به وجود می‌آورد که با نگاه نشانه‌شناختی و ترسیم ارتباط دال و مدلول میتوان با تقسیم بندی سطوح ارتباطات انسانی از یک طرف و در نظر گرفتن چهار لایه ابعاد جامعه از طرفی دیگر، به تصویری کامل از نشانه‌ها و معناهای ارتباط عقیفانه در جامعه اسلامی دست یافت. (سید عبدالرسول علم الهدی - ۱۳۹۸)

تأثیر عرف بر حجاب

حجاب به عنوان یک اصل اساسی در میان فقها و اندیشمندان اسلامی پذیرفته شده به طوری که عدم اعتماد به آن نشانه خروج از دین اسلام بر شمرده میشود و در مقابل گروهی از اندیشمندان و فقها به مسئله پوشش با این دید نگاه نمی‌کنند و این مسئله امروز نیز با گسترش حضور روز افزون زنان در اجتماع باعث ایجاد اختلافات شدیدی بین فقها و اندیشمندان اسلامی شده است لذا با واکاوی بحث پوشش از طریق بررسی وضعیت پوشش در زمان نزول آیه حجاب و همچنین درستی و نادرستی مقدار پوشش فعلی و مقایسه آن با حجاب متداول گذشته پرداخته می‌شود.

پوشش امروزه یکی از موضوعات مهم و چالش برانگیز در حوزه اندیشه‌های اسلامی است که باعث ایجاد تفکرات و دیدگاه‌های مختلفی درباره موضوع حجاب پوشش شده به طوری که گروهی حجاب را ساخته و پرداخته دوران بعد از پیامبر (ص) و امامان (ع) با اغراض مختلف دانسته‌اند و معتقدند حجاب به شیوه امروزی و شدید در عصر پیامبر (ص) وجود نداشته و در مقابل گروهی به شدت از آن دفاع می‌کنند و حجاب امروزی را حجاب زمان پیامبر تلقی می‌کنند. در این مباحث سعی می‌شود تا با بررسی تأثیر عرفه و آداب و بر پوشش زنان پرداخته شود و به دنبال آن بدانیم که در تشریح حکم حجاب که در آغاز برای زنان پیامبر (ص) بوده و بعدها در رسوم به کار رفته تا چه حد عرف مدخلیت داشته؟ لسان فقها و و اکثر مسلمانان برای پوشش زنان و «عدم ابداء زینت»

و تا چه حد عوامل و شرایط زمان تشریح حکم حجاب در مسئله‌ای که هم اکنون تحت عنوان «حجاب» مطرح است موثر بوده و چنین تأثیری آیا همچنان ادامه دارد تا حکم هم پیدا کند؟ اینکه احکام مستنبط فقط به زینت برمیگردد و یا امور دیگری هم مطرح می‌باشد؟ همچنین سعی میشود و این نکته نیز تبیین می‌گردد که اسلام از زنان پوشش خاصی مطالبه می‌کند چنانچه در احکام چنین است و یا منظور شارع مقدس در پوشش زنان چیزی است متکی عرف و شرایط زنان در جوامع و زمان‌ها و مکانهای مختلف که می‌تواند متغیر باشد هرچند سوابق فراوانی از جهت بررسی موضوع حجاب از دیدگاه‌های مختلف وجود دارد و کتاب‌ها و رساله‌ها و مقاله‌های زیادی درباره این موضوع نوشته شده ولی هدف این است که به موضوع حجاب از جهت نو و جدید آن یعنی تأثیر عرف بر نوع حجاب آب و تأثیرات آن را در حل تعارض موجود در احکام مورد بررسی قرار دهد و همچنین به متفاوت بودن نوع حجاب و سوالات موجود در این رابطه می‌تواند، پاسخ دهد. جدید بودن این موضوع علاوه بر اینکه ناشی از یافت نشدن پیشینه‌ی با عنوان مد نظر هست بدان جهت می‌تواند باشد که حضور زنان در جوامع مختلف در کنار مردان دغدغه‌های فراوانی برای متدینین ایجاد کرده تا

جایی که حدود زیادی پوشش به عنوان سمبل دینداری و بالعکس عدم پوشش نشانه بی توجهی به رعایت احکام دینی تلقی می‌شود و لذا جا دارد در قالب ضوابط دینی و با عنایت بدانچه در خصوص تاثیر تفاوت عرف در ترتب احکام بر موضوعات بیان شده در این مورد خاص هم بحث مستوفائی صورت گیرد لذا برای نشان دادن تاثیرات عرف بر احکام و پوشش زنان مسلمان به بررسی تفاوت عرف‌های موجود در عرض و طول هم و تاثیر چنین تفاوتی بر احکام شرعی مترتب بر پوشش زنان در جوامع اسلامی پرداخته شده و همچنین برای فهم دقیق از نوع پوششی که در اسلام به آن الزام شده به بررسی چگونگی وضعیت پوشش و روابط زن و مرد در اسلام که با با در نظر گرفتن تفاوت عرف جوامع گوناگون اسلامی و حتی غیر اسلامی به رویه واحدی دست یافت که تا حد قابل قبولی مشکل تشتت آرای رفتار را حل نمود. (مهرانه درزی-محمد جعفری هرندی-محمد رضا موسوی -۱۳۹۸)

نتیجه گیری:

میتوان باور داشت که رنگ به معنای زندگی دانست رنگ‌های اصلی موجود در طبیعت هفت نوع میباشند که بر روی هم گام‌های رنگی نامیده می‌شوند این گام‌ها عبارتند از سرخ نارنجی زرد سبز سبز آبی نیلی بنفش تمامی رنگ‌ها با تاثیر بر روی سلول‌های مخلوطی دیده و احساس می‌شوند و باید با استفاده از آن رنگها در پوشش‌های عقیفانه بانوان را ترغیب به رعایت حجاب و رعایت ارزش‌های دینی در همه ابعاد علمی رفتاری و اخلاقی است و یکی از تاثیرگذارترین این ارزش‌ها رعایت پوشش مناسب دینی در بین همه خانم‌ها در جامعه است بنابراین برای رسیدن به این مهم باید کارهای عظیم فرهنگی صورت پذیرد و پس از آسیب‌شناسی پوشش بانوان در در طراحی و رنگ در سطح جامعه به ارائه راهکار در این خصوص پرداخت البته مسلماً زمان این راهکارها عملی خواهد شد که مورد مطالعه و توجه استادان اهل فن کارشناسان دانشجویان و مسئولان دست‌اندرکار قرار گیرد اما بدون تردید این کار فرهنگی است که در رسیدن به جامعه آرمانی اسلامی و تغییر و تثبیت نگرش‌ها و رفتارها حرف اول را می‌زند پس نمی‌توان به این مقوله مهم بی‌توجه ماند و نسبت به آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی که به وجود می‌آید توجهی نمود میتوان باور داشت حجاب به عنوان یک اصل اساسی در در میان فقها و اندیشمندان اسلامی پذیرفته شده به طوری که عدم اعتقاد به آن نشانه خروج از دین اسلام بر شمرده می‌شود و در مقابل گروهی از اندیشمندان و فقها به مسئله پوشش با این دیدگاه نگاه نمی‌کنند و این مسئله امروز نیز با گسترش حضور روز افزون زنان در اجتماع باعث ایجاد اختلافات شدیدی بین فقها و اندیشمندان اسلامی شده است لذا این مقاله با واکاوی بحث پوشش و تاثیر رنگ و بررسی وضعیت پوشش در اجتماع از جهت نو و جدید یعنی از لحاظ اسیر عرف آن و تاثیرات این نوع بررسی و تحقیق را در حل تعارض موجود در احکام پوشش مورد بررسی قرار داده شد

منابع:

- فصلنامه پژوهش‌های فقه و حقوق اسلامی سال پانزدهم شماره پنجاه و پنج / تاثیر عرف بر احکام حجاب و پوشش زنان مسلمان (مهرانه درزی - محمد جعفری هرنندی - محمد صادق موسوی - بهار ۱۳۹۸)
- نشانه‌شناسی ارتباط عقیقانه در جامعه پیشرفته اسلامی (سید عبدالرسول علم الهدی بهار و تابستان - ۱۳۹۸)
- معرفت در دانشگاه اسلامی ۴۳ / سال سیزدهم شماره ۳ - راهکارهای ترویج پوشش اسلامی در بین دانشجویان (انسیه ماهینی - عبدالحسین خسرو پناه - پاییز ۱۳۸۸)
- بررسی کاربرد و تاثیر رنگ سبز بر سلامت روان از منظر قرآن کریم (علی قهرمانی - معصومه قهرمان پور سال ۱۳۹۵)
- تاثیرات روانی رنگ پوشش معامان مقطع ابتدایی بر دانش آموزان (فاطمه احمدی - زهرا پاسبان موسوی آباد-اسفند ۱۳۹۵)
- تاثیر رنگ در محیط اداری (بهزاد صیفی - پریسا احدی - بهمن ۱۳۹۵)